

Naslov filma: “docuMAJA”

Kratkometražni dokumentarni film “docuMAJA” - Festa de MAJA- Acquaviva Collecroce Kruč –Molise

docuMAJA©Mosaico Italo Croato Roma–Midge S.Z.L.2018–2022

"Fešta do maja" ("Festa de MAJA") radosni je proljetni ophod koji povezuje jednu od najmanjih talijanskih regija sa svijetom. Naime ova tradicionalna, ritualna proslava okuplja žitelje iz svih naselja koja su sačuvala svoj lingvistički idiom *"na našo"*, te goste iz raznih dijelova Italije koji se predstavljaju svojim folklornim grupama ili dolaze individualno kao turisti. Ovaj pitomi gradić naseljen je moliškim Hrvatima. Na tradicionalnoj i ritualnoj proslavi *Prvoga maja* na kojoj se okupe u Kruču i kroz cijeli grad idu pjevajući "kako je lipo hoditi, hoditi, kako je lipo hoditi hoditi, kako je lipo hoditi hoditi usrid mora". Pjevajući i plešući prate "la Pupazza" (lutku koja je napravljena od pruća i okićena cvijećem s proljetnih livada Molisea - simbol plodnosti). "Fešta do maja" oživi i poveže malobrojne moliške Hrvate u radosnom proljetnom ophodu koji ih podsjeća na hrvatski

identitet. U razgovoru s profesorom Giovannijem Piccolijem (pravom živućom povijesnom legendom moliških Hrvata i njihove povijesti), doznajemo koliko Maja ima sličnosti s tradicijom proslave Zelenog Jurja blizu Zaboka u hrvatskom Zagorju. Dokumentarni film je sročen kao originalni storrtelling u kojem slijede različite slike: priprema cjelodnevnog slavljenja, berba poljskog cvijeća, kićenje lutke, dogodovštine u organizaciji manifestacije, dolazak folklornih grupa iz ostalih dijelova Italije, ne samo iz Molisea. Tijekom dvogodišnjeg monitoriranja teritorija na kojem žive moliški Hrvati uspostavio se vrlo iskren, dinamičan i nadasve intiman odnos sa žitejima. Ovakav direktan odnos omogućio je razvijanje i osmišljenje zanimljivog scenarija.

Mája iz Acquaviva Collecroce

Acquaviva Collecroce (Campobasso) je općina u Moliseu naseljena valom slavenskih seoba iz prve polovice 16. stoljeća, kako navodi Milan Rešetar: «Svi pouzdani podaci koje posjedujemo o tim moliškim Slavenima, čiji su posljednji ostaci ostali u tri poznata lokaliteta, slažu se zapravo u tvrdnji da su na dotičnim lokalitetima naseljeni tijekom prve polovice XVI. stoljeća i govore o njima upravo kao o ljudima koji su nedugo prije došli iz Dalmacije u Italiju [...].».

U ovom gradu, koji broji oko 740 stanovnika, odvijala se važna istraživačka aktivnost slavenskog jezika, prema neologizmu koji su predložili autori tamošnjeg moliškohrvatskog rječnika. Unapređenje jezika, što uključuje i kulturnu razmjenu, posebice u školskom okruženju, s Hrvatskom, prati i ažuriranje najkarakterističnijih tradicija mjesta.

Uz božićnu Smercku, blagdan 1. svibnja, ponovno ožvijen sredinom 1980. godine, predstavlja priliku za zajedničko dijeljenje jedne posebno iskrene tradicije. Majska procesija dio je proljetnih svetkovina pomilovanja, ali ima i namjeru jačanja bratstva među stanovništvom koje još uvijek čuva uspomenu na svoje porijeklo. Kao što se događa u analognim manifestacijama koje u podnožju imaju

figuru plasta sijena ili slamnjače (hrpa slame podignuta u stožasti oblik radi zaštite od kiše), stožasti okvir prekriven je biljnim elementima.

U usporedbi s ostalim kompozicijama, Májá Acquaviva Collecrocea ima antropomorfni izgled, zapravo ima i glavu i ruke. Rezultat je uistinu iznenađujući i dočarava imaginativnu složenost pojedinih arcimboldesknih slika, ne toliko u grotesknom koliko u radosnom smislu. Priprema počinje dan prije blagdana, skupljanjem cvijeća i prvih plodova, koje se nastavlja što je duže moguće, kako bi se izbjeglo sušenje.

Struktura, visoka više od tri metra, sastoji se od savitljivih grana, trske i slame i, za razliku od Fossalta i Colle d'Anchisea, nije prekrivena metalnom mrežom. Dekoraciju izvodi skupina mladih i nešto odraslih: kako se Májá oblikuje, svatko prijedlozima i sugestijama pridonosi poboljšanju kompozicije. Ispred prostorije u kojoj se pripremala pojedini posjetitelji zastaju nakratko kako bi pratili i komentirali pripremu.

Ujutro sljedećeg dana napravljeni su posljednji detalji, kada je figura dovršena, u pokrivaču i u gotovo ljudskim crtama lica, naglašenim u velikim očima na licu, Májá je spremna za animiranje. Ova personifikacija ima prilično ženstven izgled: ima krunu na glavi, dugu kosu i donju stranu izgleda kao široka suknja. U prikazu promatranom 2007., Májá ne nosi križ na glavi nego upadljivi čuperak, za razliku od analognih figura Fossalta (2005., 2006.) i Colle d'Anchisea (2007.), gdje čak i Pagliaro ulazi u crkvu.

Alberto M. Cirese, na temelju podataka prikupljenih tijekom istraživanja, a koji svjedoče o vitalnosti festivala do 1940. godine i njegovog prekida uzrokovanog ratom, spominje prisutnost križa od klasja, postavljenog na vrhu stošca.

Na internetskim stranicama posvećenim Acquaviva Collecroce, festival je fotografski dokumentiran, od 2001. do 2007. godine, a uvodni tekst glasi: „Već nekoliko godina održava se poganski festival 1.

svibnja naslijeđen od naših predaka: to je blagdan Máje". Listajući slike primjećujemo kako je čelo drugačije, iz godine u godinu, što govori kako blagdani mogu biti različiti, iz godine u godinu i iako imaju osnovna obilježja, ostavljaju neizbježne tragove po kojima protagonisti idu promjenljivim trendovima.

Naposljetku, tako sastavljenu, raskošnu biljnu haljinu oblači mladić i kreće procesija, najprije prema Piazza Nicola Neri, zatim ulicama grada. Među plesovima kostimiranih skupina koje dolaze i iz drugih mjesta u Moliseu, uz zvukove tradicionalnih instrumenata, duh vegetacije nastavlja svoju povorku, praćen diskretnim očima žena koje gledaju s pragova kuća ili s balkona. To je poseban dan slavlja i sjećanja, a u svemu se osjeća ozbiljno sudjelovanje, osobito kod djece koja su zaokupljena pjevanjem uz pomoć napisanih tekstova.

To svjedoči o važnosti učenja o tradiciji na festivalima, ne samo kroz uključivanje i promatranje, već i na načine vođene lokalnim, kulturnim ili školskim udrugama. Kako povorka napreduje u grad, plesovi sudionika i podjela hrane rastvaraju početnu pribranost i vode do radosnijeg izražaja: mladi i stari pjevaju i plešu u krugu oko Máje, koja se kreće sa svojim teškim cvjetnim teretom.

Testo: La ricerca è a cura di Emilia De Simoni (

